SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1415

av Samuel Pettersson och Malin Malm (båda S)

Nationellt program för mötesplatser i lands- och glesbygd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av att stärka och utveckla sociala mötesplatser i lands- och glesbygd samt främja samverkan mellan kommuner, civilsamhälle och näringsliv och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn för att stärka lokalsamhällets möjligheter att utveckla och förvalta sociala mötesplatser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tillgången till sociala mötesplatser är avgörande för ett lokalsamhälles utveckling, attraktivitet och sammanhållning. Mötesplatser skapar gemenskap, stärker den sociala tilliten och bidrar till människors möjlighet att leva ett aktivt och meningsfullt liv. I många lands- och glesbygdskommuner har dock de naturliga samlingspunkterna successivt försvunnit i takt med att service, föreningsverksamhet och kommersiella verksamheter centraliserats till större orter. Detta påverkar inte bara människors livskvalitet utan deras möjligheter att bo kvar, skaffa familj och arbete på orten.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har visat att tillgången till kultur, fritidsverksamhet och samhällsservice ofta är sämre i lands- och glesbygd än i större tätorter. När butiker lägger ned, fritidsgårdar stänger, idrottsföreningar får svårt att upprätthålla verksamhet och studieförbund tvingas minska sitt utbud försvagas också de naturliga arenorna för social gemenskap. Situationen förvärras ytterligare när kollektivtrafiken dras ned och avstånden mellan olika orter gör det särskilt svårt för unga att ta sig till aktiviteter och mötesplatser. För många ungdomar leder detta till begränsade möjligheter till ett aktivt fritidsliv och bidrar i förlängningen till utflyttning från landsbygden. En meningsfull fritid är spelar också roll för att skydda mot psykisk ohälsa.

Samtidigt finns betydande styrkor i lands- och glesbygden. Närhet mellan människor, stark lokal gemenskap och en hög grad av social sammanhållning är värden som bör värnas och utvecklas. Politiken måste därför utgå från att stärka de förutsättningar som redan finns och skapa möjligheter för människor att leva rika och meningsfulla liv, oavsett var i landet de bor.

En central del är att stödja idrottslivet, folkbildningen och föreningslivet lokalt där människor verkar, men också säkra att företagande eller andra initiativ som möjliggör möten mellan människor får förutsättningar att klara sig i bygden. Det är de lokala aktörerna som har förståelsen att genomföra åtgärder som kan utveckla tillgången till en meningsfull fritid. Genom att underlätta för dem kan staten bidra till en ökad gemenskap, förbättrad folkhälsa och en mer attraktiv lands- och glesbygd.

För att motverka den pågående centraliseringen av samhällets funktioner och mötesplatser behövs därför en översyn för att stärka lokalsamhällets möjligheter att utveckla och förvalta sociala mötesplatser. Översynen ska syfta till att förbättra de långsiktiga förutsättningarna för samverkan mellan kommuner, civilsamhälle och näringsliv samt stödja investeringar i den infrastruktur som krävs för att mötesplatser ska kunna etableras och leva vidare över tid.

Särskild hänsyn bör tas till unga människors behov och önskemål. Insatser för ett rikt fritids- och föreningsliv måste utformas utifrån lokala förutsättningar och i dialog med de unga som berörs. Det är lokalsamhället, genom kommuner, föreningar, idrottsrörelse, lokala företag och ungdomarna själva som bäst känner till vilka satsningar som skapar verklig nytta och långsiktig attraktionskraft.

För att vända avfolkning och stärka framtidstron i hela landet krävs en politik som ser hela människans behov. Tillgång till social gemenskap och meningsfulla sammanhang är en grundläggande del av ett gott liv. Därför bör regeringen göra en översyn för att stärka och utveckla sociala mötesplatser i lands- och glesbygd.

Samuel Pettersson (S) *Malin Malm (S)*